

Domov pro seniory v Bílovci, Opavská 600/45, Bílovec

STŘÍPKY Z DOMOVA

2/2025

Zpravodaj Domova pro seniory v Bílovci pro měsíce
Duben, květen, červen 2025

Milí čtenáři,

Vážíme si toho, že opět berete do rukou náš Zpravodaj a chcete se dozvědět více o životě v našem Domově. Připravili jsme pro vás informace o tom, co se u nás událo, můžete si přečíst o reakreditaci Bazální stimulace, kterou jsme úspěšně zvládli, čekají na vás dva články k zamyšlení o sněženkách a jaru, historie časopisu Vlasta, mozkohrátky, bylinkopedie, recepty z fialek a spousta dalších.

Krásné čtení a krásné jarní dny plné Sluníčka.

Vaše redakce

Obsah tohoto vydání

Obsah

OBSAH TOHOTO VYDÁNÍ.....	3
VŠE NEJLEPŠÍ PŘEJEME OSLAVENCŮM.....	4
CO JSME PROŽILI	5
TÉMA	12
NĚCO K ZAMYŠLENÍ.....	14
MOZKOHŘÁTKY.....	16
PRANOSTIKY, ZVYKY A TRADICE	18
BYLINKOPEDIE	21
OKÉNKO DO MINULOSTI	24
RECEPTY	30
NA ZÁVĚR MALÁ ZKOUŠKA	32
SPRÁVNÉ ODPOVĚDI	34
VZPOMÍNÁME	36

Vše nejlepší přejeme oslavencům

Květoslava Bártová	92 let
Ilona Holoubková	91 let
Pavlína Jarošová	85 let
Marie Jurášová	85 let
Libuše Jurečková	93 let
Zdeňka Kohutová	93 let
Edita Krayzlová	88 let
Iva Lindovská	87 let
Mgr. Ludmila Pivodová	76 let

Co jsme prožili

Koledování u vánočního stromčku

Nový rok jsme začali koledováním u vánočního stromčku a u jesliček. S klienty jsme si zazpívali vánoční písně a koledy od těch klasických až po ty moderní. Doprovodila nás příčná flétna, klavír, hrací zvonečky a orffovy nástroje.

Tříkrálová návštěva

Dne 7. ledna 2025 náš domov poctili návštěvou Tři králové ze Staré Vsi, aby nám popřáli štěstí a zdraví v novém roce. Děti z mateřské a základní školy si s našimi klienty nejprve vyrobili královské koruny a poté jsme si všichni společně zazpívali vánoční koledy za doprovodu houslí u vánočního stroměčku.

Koncert sboru Kolibříci

Následně nás 9. ledna navštívily děti ze sboru Kolibříci, který působí při Církevní základní škole v Hradci nad Moravicí. Naši klienti si užili dojemné vystoupení. Děti nám zazpívaly vánoční písně a koledy, které doprovodily hrací zvonečky, kytara a elektrická kytara.

Mezinárodní den žen

Svátek všech žen jsme oslavili 8.3. V našem domově jsme jej oslavili "páteční chvilkou poezie." Klientky si vybraly báseň blízkou svému srdci a tu ostatním zarecitovali za doprovodu hudby.

K dnešnímu svátku klientkám popřála paní vedoucí Bc. Vlasta Szotkowská, pan starosta Martin Holub, pan tajemník Ing. Jiří Hodic a velitel policie městské policie v Bílovci Pavel Kudela, kteří předali klientkám primulky. V oslavě se pokračovalo i odpoledne- sladkou svačinkou.

Jarní návštěva dětí z MŠ Stará Ves

Naši klienti měli 18.3. 2025 opět možnost setkat se se svými "kamarády" z MŠ Stará Ves. Společně se vydali do Duhového království a zachraňovali barvy duhy princezně Adélce. Poslechli si veršovanou pohádku O Palečkovi v podání paní Editky a na závěr si společně vytvořili narcisy, které nezvadnou.

Děti nám vyrobily a přinesly krásné jarní dekorace, které už zdobí naši terasu.

Zabíjačkové hody

V pondělí 24.3.2025 v našem zařízení proběhly Zabíjačkové hody. Klienti nejprve zavzpomínali na to, jak dříve chovali prasátka, čím je krmili a poté i na to, jak zabíjačka probíhá, co se, do čeho dává nebo jak dlouho se jednotlivé pochoutky vaří. Nechyběla ani ochutnávka pravé domácí prdeláčky, jitrnic, jelit, tlačanky a ovaru. Klientům ale nejvíc chutnal chléb se sádlem a solí nebo škvarkami.

Kloboukový ples

Ve středu 26.3.2025 se náš domov rozezněl taneční hudbou, konal se u nás totiž Kloboukový ples. Klienti se na něj připravili výrobou papírových klobouků a čepic. Ten nejkrásnější z nich byl oceněn. K tanci se hrála polka, valčík, ptačí tanec nebo i swing a pop. Pro klienty byly také připraveny soutěže, tombola, perníčky ve tvaru klobouku a občerstvení. Moc jsme si to užili.

Téma

Domov pro seniory v Bílovci je pracovištěm s vysokou kvalitou poskytované péče

Domov pro seniory v Bílovci vyvíjí veškerou aktivitu s cílem poskytovat kvalitní péči na vysoké úrovni. Péče se zaměřuje na jednotlivého klienta s důrazem na jeho osobnost s cílem zajistit spokojený, důstojný a plnohodnotný život v útulném, domácím prostředí s možností mnoha pozitivních prožitků. Důkazem vysoké kvality poskytované péče je i udělený certifikát „Pracoviště bazální stimulace“, jejímž hrdým nositelem je Domov pro seniory v Bílovci již od roku 2016.

Certifikát „Pracoviště bazální stimulace“ mohou získat pracoviště proškolená v konceptu Bazální stimulace, jež prošla odborným auditem a byla certifikovaná podle podmínek Mezinárodní asociace Bazální stimulace, jejímž supervizorem je PhDr. Karolína Maloň Friedlová, PhD.

Domov pro seniory v Bílovci pracuje s konceptem Bazální stimulace již od roku 2014. Koncept se zaměřuje na poskytování vhodných podnětů pro psychomotorický vývoj člověka, stimuluje vnímání, komunikaci a hybnost. Výchozími předpoklady pro strukturu péče je práce s biografií člověka, jeho rituály a jeho životními potřebami. Využívá vše, co se dá využít z dřívějšího běžného života člověka – jeho každodenní zvyky, potřeby, zájmy, oblíbená jídla, ale také např. neoblíbené činnosti, jídla, situace, které jsou následně minimalizovány. Tím, že je pracovník seznámen s životní situací jedince, může mu vytvořit prostředí, které je pro něj přátelské, vstřícné a plynuleji navazuje na jeho život před nástupem do domova pro seniory.

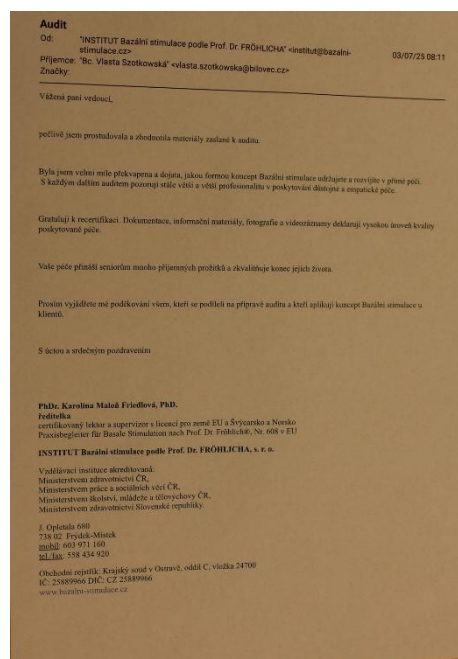
Dne 18. 02. 2025 proběhla v Domově pro seniory v Bílovci recertifikace pod vedením PhDr. Karolíny Maloň Friedlové, PhD. s cílem potvrdit a obhájit již po třetí certifikát „Pracoviště Bazální stimulace“ na dalších pět let. Supervizorka ocenila zejména širokou škálu používaných pomůcek v každodenní péči, nápaditost, kreativitu pracovníků při vytváření podnětného prostředí pro klienty na jednotlivých pokojích a také uvnitř zařízení, informovanost pracovníků a jejich znalost biografie života klientů a využití biografických informací při práci s klientem.

Velké poděkování patří všem pracovníkům Domova pro seniory v Bílovci, ale také našim klientům, bez kterých by naše práce neměla smysl. Obhájení certifikátu je „krásnou“ odměnou za jejich vytrvalost, úsilí a náročnou práci. Rovněž je i motivací a závazkem pro všechny do budoucna vytrvat a pokračovat v dobře nastaveném trendu a dobré praxi.

Děkuji všem svým kolegyním a klientům za skvělou spolupráci.

vedoucí organizační složky

Sociální zařízení města Bílovce

Něco k zamyšlení

Dnes nabízíme dva fejetony k zamyšlení Taťány Lukešové z knihy A léta běží, díky kterým si přivoníme k jaru a nabereme jeho energii.

Sněženky

Ve čtyři ráno mě probudili popeláři. Za zavřenými víčky (a samozřejmě už ne a ne usnout) mně pochodovaly pomalu a zřetelně všechny starosti a strasti života. Opět porouchaný kotel. Za okny mlha. Na konci ulice jsem cestou z práce sjela po umrzlém blátě, odřela si koleno a poškrábala nové kozačky.

„Dejte tu tašku pryč,“ řekla zlostě paní v tramvaji a štouchla mě pod pravé žebro. „Čarodějnice,“ zasyčela jsem a vystoupila.

To bude zase den. Ulice byly ověnceny špinavým rozbředlým sněhem. Byla vlezlá zima a kam oko dohlédlo - nevlídno.

Nesnáším takové počasí, nesnáším tramvaje, nesnáším svoji spolupracovnici paní Mráčkovou a její jablka, která celý den chroupe. Nesnáším domácnost a práci, která mě v ní večer čeká. Žádná radost v tom lidském putování. K čemu to všechno? Stejně umřeme – zakončila jsem úvahy.

A v tom jsem je spatřila. Uprostřed chodníku na nízké bedně ležely rozloženy v celé své bělostné nevinnosti, něze a kráse. Mlha, zima, špína, nic se jich nedotklo.

„Pro páníčka, vždyť bude zase jaro!“ rozechvívala jsem se a uviděla za černými komíny rozkvetlou louku a ucítila hebký dotek slunečních paprsků. Koupím si nové letní šaty, vymaluji kuchyň, ušiji puntíkové záclony. A večer upeču dětem koláč.

Paní Mráčková seděla za psacím stolem s výrazem únorové čvachtanice.

„Podívejte, co jsem vám přinesla.“

Držela v ruce svazek sněženek a v mžiku se její tvář přemalovala a v zářící pochodeň radosti.

„Děkuji,“ šeptala a vybírala ze šuplíku dlouho a pečlivě jedno z nepočetných jablek, Dala mi to nejkrásnější.

Jak přišlo jaro k nám

Plískanice, šero, nevlídno. Na obchodě s tapetami byl nápis: Nečekejte na jaro. Udělejte si ho v bytě hned.

Překvapím je, uvažovala jsem. Nekonečná zima působila špatně na nervovou soustavu mé rodiny. Tohle nás vzkřísí. Domov bude zase plný smíchu, laskavosti a lásky. Koupila jsem tři role růžových kyticí, štětec, lepidlo a vyslechla rady. Doma jsem okamžitě začala strhávat starou tapetu v místnosti, kde i císař pán chodil pěšky. Leč strhávala se i s omítkou. Ale ani zjištění, že jsem se proměnila v strašidelnou bílou paní, ani spoušť kterou spadaná omítka způsobila, mne neodradily od nadšení. Nahoru pod strop jsem nedosáhla. Pohotově jsem postavila židli na poklop mísy a na židli pak polštář.

Když přišel syn, měla jsem pravou nohu v míse a nešla vytáhnout.

To nic, řekla jsem, když mi ji narovnával. „Dělám jaro, chci, aby nám bylo veselo.“ Dcera přišla vzápětí.

„Ty budeš měřit,“ řekla jsem jí, „já budu stříhat a ty,“ obrátila jsem úsměv na syna, „ty budeš lepit.“

„Na to zapomeň,“ řekl syn. „Mám trénink.“

„Musím se jít učit k Marcele,“ řekla dcera a couvala ke dveřím.

„Teď vidím, jací jste. Sobci bezcitní. Není ve vás potřeba vytvářet krásu, radost a poezii.“

„Ano,“ přisvědčil syn s významným pohledem na mou oteklou nohu.

Zůstala jsem sedět na hromadě starých roztrhaných tapet a kusů omítky. Sousedka mi dala na nohu octanový obklad a pila se mnou domácí borůvkové víno. „jsou hrozný, ty dnešní děti,“ říkaly jsme v souzvuku nad borůvkovou lahodou.

„Nic je netěší, pro nic se nenadchnou...“

„V ulici bydlí tapetář, skočím pro něj,“ řekla hodná sousedka.

To je ono! Zahanbím je, ať to stojí, co to stojí.

Pan tapetář ochutnal borůvkové víno a ihned je vylil s ujištěním, že neužívá žádné bylinky. Vnucovala jsem mu večeri, šveholila, že není nad to, když je člověk takový mistr odborník jako on ...

„To bude fuška,“ konstatoval mrzutě, když se ocitl v oné místnosti. „Dnes máme únor,“ zamyslel se. „Tak řekněme začátkem, nejpozději koncem dubna bych na to skočil.“

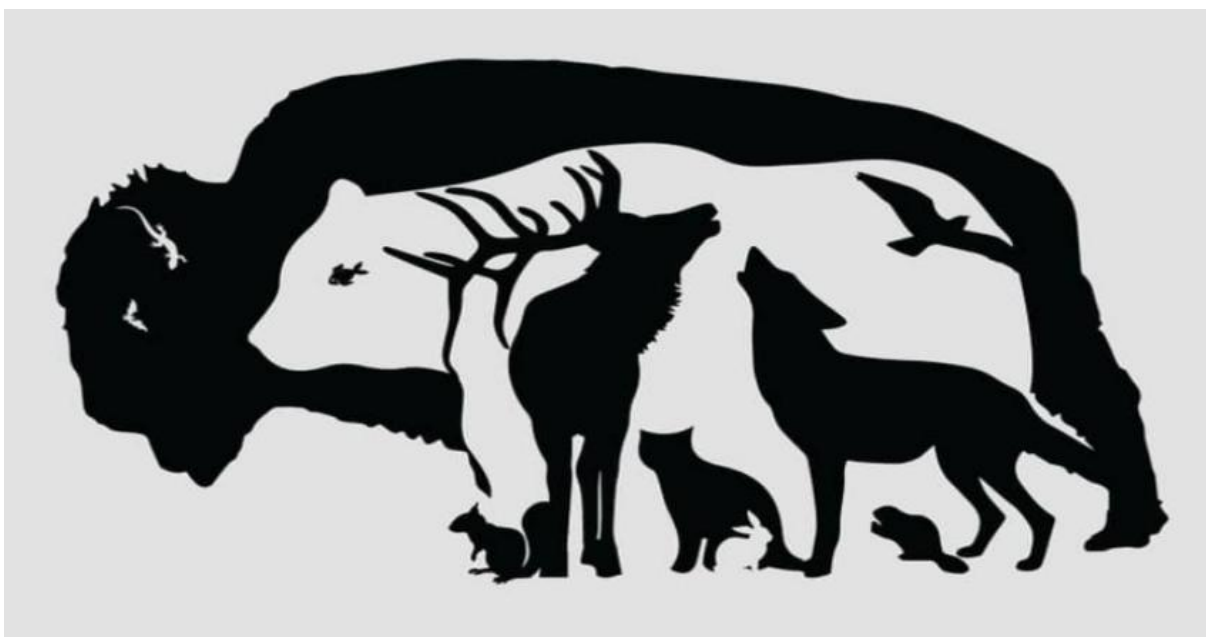
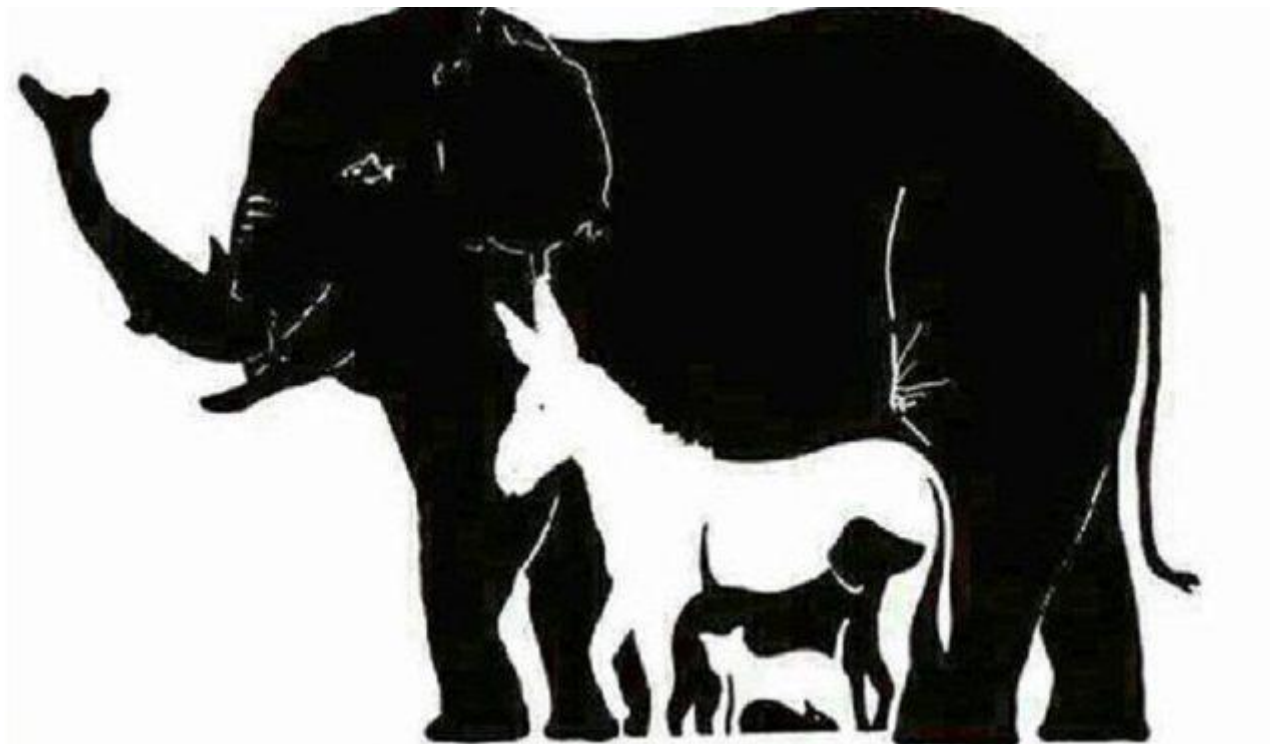
Nepomohly prosby, nařikání, lomení rukama.

Znechucená, zklamaná a celá vyčerpaná jsem usnula.

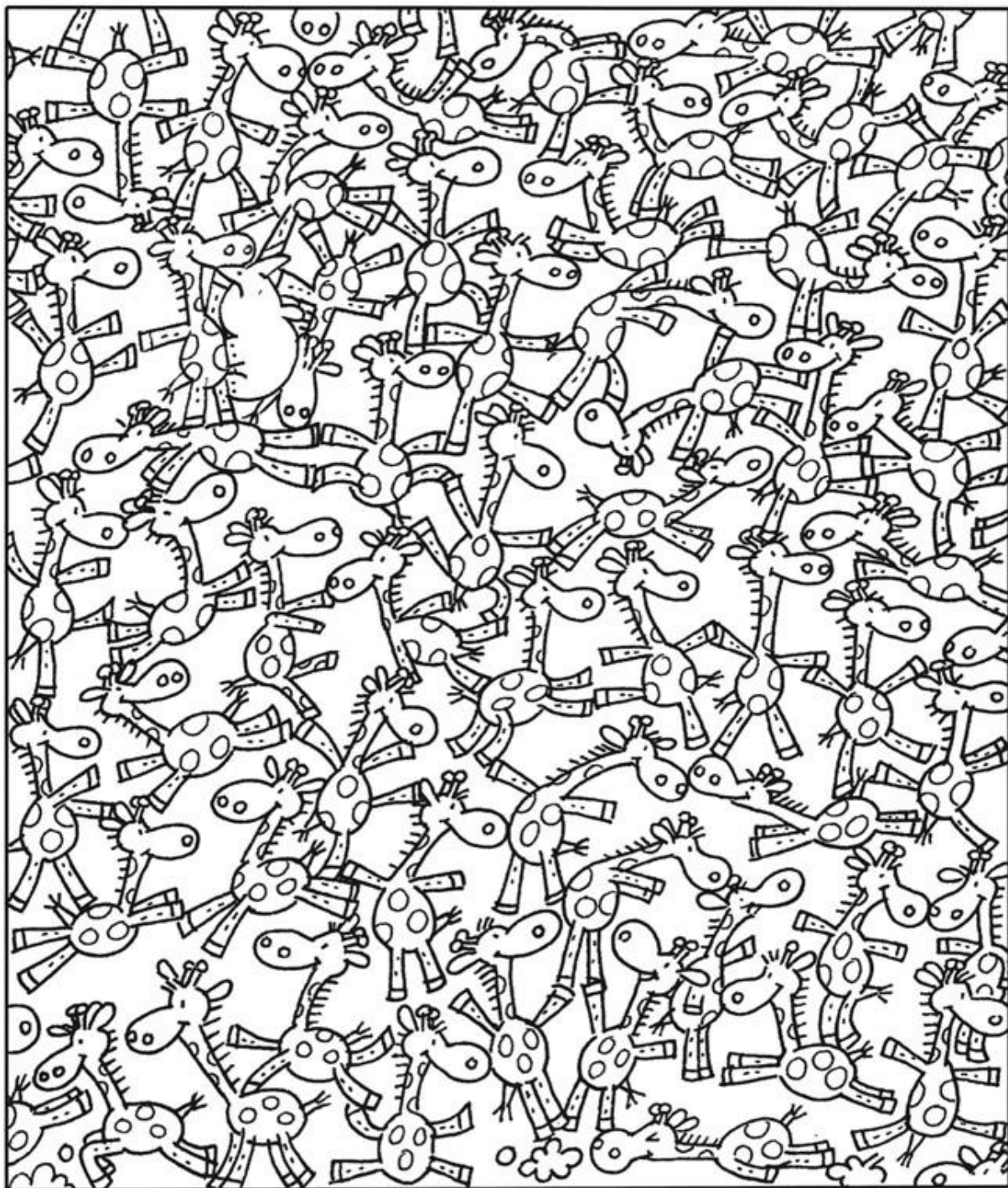
Probudil mne šepot a šustot papíru. Škvírou ve dveřích jsem je viděla oba. Lepili moje strašné růžové kyticky a v jejich tvářích se usmívalo jaro všech věků.

Mozkohrátky

Jaro je spojeno s novým životem, jak ve zvířecí, tak i v rostlinné říši. Proto se dnes mozkohrátky budou týkat právě živočichů. Vyzkoušejte si svůj zrak a představivost a spočítejte kolik zvířat je na obrázku.

Na následujícím obrázku najděte nosorožce.

Zdroj:<https://www.evropa2.cz/clanky/zabava/hadanka-dne-kolik-je-na-obrazku-zvirat>

<https://kvizy.qizy.cz/obrazove/kolik-zvirat-najdete-na-obrazku/>

<https://kvizy.qizy.cz/obrazove/najdete-na-obrazku-nosorozce/>

Pranostiky, zvyky a tradice

Jízda kolem osení- Rajtaři

Dnes nebudeme pro tradice chodit daleko, vydáme se do nedalekého Lukavce, kde se již tradičně koná tzv. rajtování nebo také tzv. **jízda okolo osení**. Je to starodávný křesťanský zvyk, jehož původ sahá až do středověku. Ve Fulnecké kronice má být o této události zmínka uvedená asi těmito slovy:

7,„Po bitvě na Bílé hoře přepadávaly hordy rozpadlých vojsk města. Také naše město bylo přepadeno, ale za pomoci sedláků na koních, kteří se sjeli na velikonoční jízdu, se podařilo útok odrazit.“

„Rajtování“ začíná na Boží hod velikonoční o Velikonoční neděli (před Velikonočním pondělím) pravidelně ve 13:00 hodin u kostela. Jezdci s koňmi se připravují v prostoru u pivovaru a před 13:00 se postupně scházejí na louce u kostela. Když se sejdou všichni, začínají svoji jízdu za vyzvánění zvonů nejprve kolem kostela se hřbitovem a poté vyjedou do polí nad Lukavcem a pak objíždějí horní konec vesnice, poté pokračují dále přes louky do osady Nové Dvory. Při jízdě zpívají píseň asi z 15. století „Vstal z mrtvých“. Po příjezdu do Lukavce z Kněžího pole se zpívá a hraje píseň „Aleluja, zdráv buď náš milý Spasiteli“. Muzikanti zahrají jednu sloku písně a pak je svým zpěvem vystřídají jezdci na koních.

Vpředu před jezdci jede tzv. „**Křížový otec**“ - Kreuzvater, který veze kříž od domu k domu a lidé jej uctívají políbením nebo pohlazením. Při jízdě v roce 2015 byla úloha hlavního jezdce s křížkem přenechána muži, který se v roce jízdy bude ženit. Takto se objede celá obec. Kde je u statku velký dvůr a otevřou se vrata, udělají jezdci kolo ve dvoře. Jízda končí u pomníku padlých pod kostelem za vyzvánění zvonů. Zde muzikanti zahrají tři sloky písně „Bože chválíme Tebe“ a pak jezdci jednotlivě uctívají kříž a odjíždějí. Celá slavnost pak končí v místním kostele sv. Jana Křtitele svátostným požehnáním a průvodem jezdců a věřících okolo kostela. Po ukončení obřadu v kostele se jezdci, tentokrát už bez koní, seřadí a na pochodovou píseň za hudebního doprovodu procházejí vesnicí na horní konec.

Zvěst Zmrtvýchvstalého Krista se takto roznáší do polí a po vesnici již několik staletí. Dnes již sice není v obci 70 koní jako dříve, takže se koně dovážejí z okolí a již také „nerajtuje“ tolik jezdců co kdysi za časů našich dědečků. V Lukavci se jezdilo i v době vlády ateismu a socialismu, a i přes nátlak tehdy mocných, aby se od jízdy upustilo, se jezdilo a jezdit se bude dále. Jízdu nepřerušilo ani nevlídné počasí – v roce 2012 nečekaně kolem 13:00 začal padat sníh, v roce 2013 napadlo asi 30 cm sněhu a celý průběh jízdy byl větrem a sněhem doprovázen. Přesto vyjelo 9 koní v čele s novým „Kreuzfotrem“ (který v roce jízdy přijal kněžské

svěcení) a objelo vesnici zkrácenou trasou. I tomuto netradičnímu zážitku přihlíželo několik desítek diváků, které počasí neodradilo.

Tato tradice je udržována v naší vlasti jen v Lukavci. Podobnou tradici udržují již jen v Německu Lužičtí Srbové. Jako naši předkové si tímto způsobem vyprošovali požehnání pro svá pole a pro celou obec od zmrtvýchvstalého Krista, tak i my se snažíme zachovávat dědictví a zvyky našich otců. V čele jezdců jezdí tradičně organizátor a duše tohoto zvyku pan Václav David, který je také nejdéle jezdícím účastníkem zvyku (v roce 2013 jel po 44.). Jízdu v roce 2013 vykonával úlohu Křížového otce jeho syn Jan David, v roce 2015 Martin Sokol, kterého v roce jízdy čekal manželský svazek. V roce 2016, 2017 a 2018 vedl jízdu jako Křížový otec pan Václav David.

Na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Moravskoslezského kraje **byl jako první zapsán nemateriální statek „Jízda kolem osení v Lukavci u Fulneku“**. Zapsání schválila rada Moravskoslezského kraje dne 10. 10. 2017 usnesením č. 22/1949.

V roce 2020 a 2021 poznamenala tradiční jízdu koronavirová pandemie. I přes toto omezení se za dodržení protiepidemických opatření tradice zachovala. Aby nedocházelo ke shlukování lidí, objeli jezdci pole s osením a vesnici v brzkých ranních hodinách. V roce 2021 vyrazilo 6 jezdců v 6 hodin ráno. V roce 2021 by byl Václav David v roli Křížového otce po 52. Tento rok ale po něm převzal tradici jeho syn Jan David, katolický kněz, první český pallotin. V roce 2022 jel jako Křížový otec opět Václav David.

Záznam ve fulnecké kronice popisuje jízdu kolem osení v roce 1826 v překladu takto:

„27. března 1826 (pondělí) se konala jízda kolem osení, protože bylo o něco lepší počasí než v neděli (velké deště). Mladí čeledíni z Jerlochovic tak vyjeli podle prastarého (uralten) zvyku, objeli pole s osením, vjeli do města (Fulneku), kde třikrát obkroužili náměstí. Poté vyjeli horní branou a zamířili k jerlochovickému kostelu. Tam na ně čekali tzv. Pferdbuben (kluci od koní?), kteří od nich převzali koně. Po mši pak začalo procesí. Vpředu jeli dva hlavní zpěváci (Hauptsenger), za nimi dva praporečníci (Fahnenträger), následováni jedním držícím kříž, a pak dalším nesoucím Ostermanna (snad jako naše Mařena/Morana)....“

Zdroj: <https://www.lukavec.info/zvyky/jizda-okolo-oseni-rajtari/>

Bylinkopedie

Na jaro se těšíme, protože je více Sluníčka, tepla a také květin. Hned po sněženkách a bledulích netrpělivě očekáváme fialky, které jsou nejen voňavým zpestřením našich domácností, ale jsou také léčivé.

Violka vonná

Violka vonná (*Viola odorata*) je vytrvalá bylinka, která je vysoká asi 10-15 cm. Můžeme ji najít v křovinách, parcích a kolem cest. Původem je z jižní Evropy, ale dnes už se zapojuje do fauny ve všech teplých oblastech.

Obsahuje velké množství saponinů, flavonové glykosidy, voskové látky, alkaloid violin, vonnou silici.

Používáme oddenek a nať rostliny. Oddenek se sbírá na podzim. Musí se rychle umýt a osušit. Pokud se rozhodneme sušit rostlinu pod umělým teplem, musíme si dát pozor na to, aby teplota nepřesahovala 40°C. Nať se sbírá v době, kdy rostlina kvete a suší se stejným způsobem jako oddenek.

Léčivé účinky

- Zlepšuje vylučování hlenů, odkašlávání.
- Má močopudné účinky.
- Působí proti revmatismu.
- Pomáhá ve formě obkladu na špatně se hojící rány.
- Má diuretický účinek.
- Pomáhá při léčbě hemoroidů.

Použití a přípravky

Violka se používá nejčastěji v léčitelství. Je možné s ní však zkrášlit domácnost. Díky krásným nafialovělým květům a příjemné vůni je vhodná jako dekorace.

Aplikace této byliny je nejčastější v **nálevu**. Nálev se připraví tak, že na jeden šálek připadá jedna čajová lžička violky. Doporučuje se dávkování 2x denně. Méně využívaná je jako diuretikum.

Svou léčitelskou úlohu našla tato bylinka i v zevním užití. Používá se do koupelí, kvůli špatně hojícím se ranám a s přesličkou při hemoroidech. V neposlední řadě se violka vonná využívá i jako přídavek do parfémů. Doporučuje se potírat hlavu odvarem z violky při vypadávání vlasů.

- Bylinný extrakt Agnin s violkou je přírodní preparát, který působí hlavně na systém horních cest dýchacích.
- Originální bylinný přípravek RymaStop nosní sprej s violkou přináší okamžitou úlevu od ucpaného nosu.
- Působí proti vypadávání vlasů

Domácí recepty

- **Odvar:** Odvar z violky je velmi chutný, jsou na něj potřeba pouze květy violky a voda. Vezmeme polévkovou lžici květů violky a necháme vylouhovat v šálku vroucí vody okolo 10 minut.
- **Koupel:** Odvar lze využít k jarní koupeli, do vany teplé vody přilijte fialkový odvar a odpočiňte si ve voňavé koupeli.
- **Dochucovadlo:** Na dochucovadlo do salátové zálivky potřebujeme jako ingredience jen květy violky a vinný ocet. Květy fialky smícháme společně s vinným octem a necháme odležet. Po dvou, třech týdnech můžeme dochucovadlo používat.

Zdroj: <https://bylinkopedie.cz/violka-vonna/>

<https://living.iprima.cz/zahrada/jarni-fialka-vonna-prirodni-lek-proti-kasli-recepty>

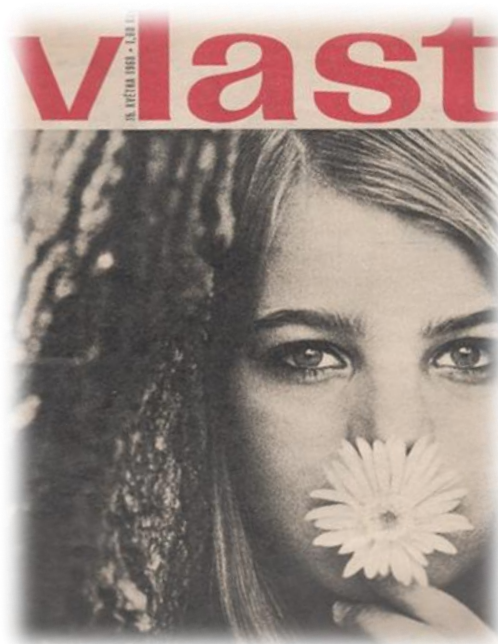
Okénko do minulosti

O založení časopisu „VLASTA“

„Časopis Vlasta založila v lednu roku 1947 dr. Milada Horáková.“ „Úloha šéfredaktorky paní Miladě seděla.“ „Milada Horáková iniciovala vznik nového týdeníku ... Narodila se Vlasta!“ „Časopis Vlasta založila Milada Horáková se svými přítelkyněmi.“

Tyto věty a další pestré verze se opakují, kdykoliv čteme o Miladě Horákové a jejich zásluhách o založení časopisu Vlasta. Nutno konečně zvolat omšelé „všechno bylo jinak!“

Pisatelky a pisatelé shora uvedených citací většinou přidávají, snad na důkaz novinářských schopností a vynalézavosti Milady Horákové, že Vlasta v prvním čísle vyhlásila soutěž „Hledáme Vlastu, dítě časopisu.“ Soutěž však poprvé neoznámila Vlasta, nýbrž Rudé právo, a to již 28. prosince 1946, kdy Vlasta ještě neexistovala. V prvním týdnu ledna 1947 dosavadní Rada žen, týdeník Rady československých žen (1945-1946), se již v trafikách neobjevila. Zato 7. ledna 1947 Rudé právo opět připomnělo, že za dva dny vyjde Vlasta se slosovací soutěží o novorozenou holčičku jménem Vlasta. Ozvat se měly všechny matky, jimž se 1. ledna 1947 narodila holčička se jménem Vlasta. Nikoliv poslední vydání Rady žen, nikoliv první číslo Vlasty, nýbrž Rudé právo celou soutěž, dokonce se čtrnáctidenním předstihem, vyhlásilo!

Rada žen ve svém posledním čísle v prosinci 1946 o budoucí Vlastě napsala jen dva řádky, s nimiž asi sekretářka redakce pádila z pátého patra budovy Melantrichu do tiskárny, která se nacházela v suterénu stejné budovy. Na poslední chvíli sazeči předala papírek s textem, který měl mistr vysázet u dolního okraje titulní strany a čtenářkám oznámit, že Rada žen už nevyjde. Uvnitř časopisu předsedkyně Rady československých žen Milada Horáková ani nestačila čtenářkám říct: „Na shledanou! Sejdeme se v novém týdeníku Vlasta.“ Nevěděla o změně? Nebo se o ní doslechla na poslední chvíli, ale stejně nebylo nic jisté? Platí to druhé.

O propagaci Vlasty se staralo pouze Rudé právo. Byly to právě komunistky, které na ÚV KSČ prosadily, aby vycházel pestrý a líbivý časopis pro široké vrstvy žen, mix bývalé Hvězdy československých paní a dívek, Evy a Rozsévačky. Potřebovaly nástroj pro masově politickou práci, dnes bychom řekli pro politický marketing. KSČ sice nebyla jedinou vládnoucí stranou, platil Košický vládní program, ale v poválečném dění si přisvojila hlavní slovo.

Vlasta měla ženské hnutí, na první pohled nestranické, nenápadně otáčet co nejvíc doleva. K této strategii patřila i titulní stránka prvního čísla. Manželé Hana a Edvard Benešovi byli velice oblíbeným párem. Bylo jasné, že po titulu s jejich fotografií ženy z měst a městeček dychtivě sáhnou. Čtenářskou obec Vlastě nadále však získávalo Rudé právo.

O tom, že Milada Horáková založila týdeník Vlasta mohou psát jen lidé, kteří nevědí, že periodický tisk ve Třetí republice řídilo ministerstvo informací, které rozhodovalo o tom, co bude vycházet, jak často, v jakém nákladu a o čem smí psát. Ve výroční zprávě za rok 1946-1947 Rada československých žen dokonce tomuto ministerstvu, v jehož čele stál ortodoxní komunista Václav Kopecký, vyslovuje poděkování za to, že ji zbavilo prodělečného týdeníku (Rady žen) a vydává pro ni nový časopis Vlasta.

Vlasta začala vycházet ve vydavatelství ministerstva informací Svět v obrazech, v němž vycházel i stejnojmenný časopis. Redakce Vlasty proto od samého začátku sídlila ve stejné budově na Národní 10, ve třech podkrovních místnostech, aby redakce měly k sobě co nejblíže. Na vedoucí místo Ninu Bonhardovou doporučil Zdeněk Nejedlý. Kromě tak velké protekce musela být důkladně prověřenou osobou, tedy po linii KSČ, jinak by z tajemnického místa Světa v obrazech byla sotva katapultována na šéfredaktorku začínajícího časopisu, s nímž neměl nikdo zkušenosti, nejméně paní Nina, která do té doby v žádné redakci nepracovala.

Nina Bonhardová po svém jmenování už jen Miladě Horákové oznámila název časopisu. Ta narychlo napsala úvodník, který je mylně pokládán za důkaz, že časopis založila, přičemž žádná pisatelka zatím nedoplnila, z jakých finančních prostředků mohla časopis přivést na svět.

Rukopisy a fotografie před vydáním každého čísla kontroloval šéfredaktor Světa v obrazech František Rachlík a zalomená čísla ještě putovala k ideové kontrole k dalšímu uvědomělému kádru Ladislavu Štollovi. Jednou za čtrnáct dní zasedala redakční rada, kam docházela též Milada Horáková.

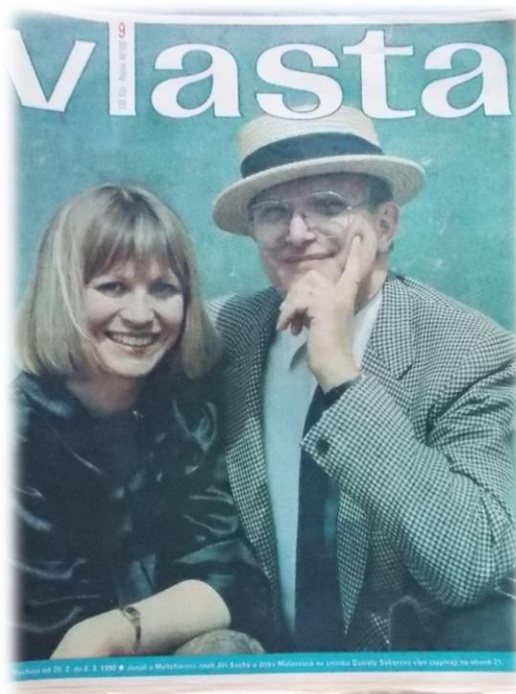

Nápad na Vlastu nevznikl, jak bychom si dnes přáli, v Radě československých žen pod taktovkou Milady Horákové, nýbrž na výzvu skupiny bývalých vězeňkyň koncentračního tábora Ravensbrück. Proto časopis nebyl po únoru 1948 přejmenován. Byl dítkem několika iniciativních prvorepublikových komsomolek, za války politických vězeňkyň a poté vlivných členek ústředního výboru KSČ.

Vlasta vyšla až 9. ledna 1947. V prvním lednovém týdnu čtenářky tedy zůstaly bez „svého“ časopisu. Vlasta byla zábavnější, všestrannější, kritičtější v otázkách zásobování a srozumitelnější ženám všech věkových skupin a profesí než dosavadní Rada žen. Úvodník, komentář, rozmanité články, více fotografií, zprávy z denního života, výzva k dopisování, soutěže, vaření, koutek pro děti. Méně dlouhých textů pro intelektuálky, více kratších rubrik pro dělnice, zemědělkyně a úřednice bez vysokých škol.

Milada Horáková pochopitelně novou možnost, kde a jak prezentovat a pokračovat v budování jediné celostátní ženské organizace uvítala. Pod titulkem Vlasta – mluvčí Rady československých žen ujistila čtenářky, že časopis bude nadále plnit „základní účel časopisu nestranického ženského hnutí,“ a že bude „průkopníkem ženské práce, ženských posic a jejich důsledným obhájcem.“

Uznávala, že se ženy perou s obtížemi a jsou denními úkoly přetíženy, dělnice i úřednice, ale slíbila, že rada žen se bude domáhat takových zákonů a opatření, aby ženy mohly snáze zvládat své občanské a mateřské úkoly. „Svoboda, demokracie, mír, rovná práva jsou cíle na vrcholcích. Dosáhnout jich znamená pracovat, bojovat, neumdlévat, nevzdávat se.“ Velmi úderný začátek, poplatný své době. Slíbila rovněž, že Vlasta přinese ženám rady, poučení a zábavu.

Nikdy však nebyla její šéfredaktorkou, ani její zástupkyní, jak si přečteme v některých knihách. Měla co dělat v parlamentě, v Radě československých žen, v politické straně a mnoha spolicích. Večery a neděle vyplňovala mnoha společenskými a kulturními povinnostmi. O rodinné zázemí dcery Jany se staral Bohuslav Horák a hospodyně, občas teta Věra a strýc Josef Tůmovi. Kdo zná redakční práci ví, že se nedá dělat v poklusu, levou rukou.

Úvodník, připravený do Rady žen k novému roku 1947 už tedy nevyšel, byl však otištěn v druhém čísle Vlasty. Milada Horáková se v něm vrací k volbám, které se konaly před půl rokem a co do počtu poslankyň nedopadly zrovna skvěle, a předkládá dva nejdůležitější společenské úkoly pro rok 1947: projednávání nové ústavy a nástup do dvouletého plánu. „Ženy cítí odpovědnost ke dvouletce a

jsou rozhodnuty ji podpořiti. Proto je nutno rychle prováděti mechanizaci domácností, zejména zemědělských, pomáhati zdravotními a sociálními zařízeními ženě při výchově dětí a nejrůznějšími úlevami pomáhati rodinám, kde oba manželé pracují v zaměstnání.“ Mimo jiné tedy žádala od vlády jesle a mateřské školy.

Rudé právo s předstihem informovalo, co ve Vlastě vyjde a její obsah náležitě propagovalo. Sice nikoliv plošnou inzercí, jen tučně vytištěnými řádky, ale po několik prvních měsíců upozorňovalo na materiály, které měly přitáhnout čtenářskou obec.

Upozornilo třeba na reportáž o zasnubách britské princezny, na módu Středního východu, povídku sovětského autora, čtenářky se měly těšit na článek o první dámě Francie, prohlédnout si návrhy pracovních obleků pro zemědělské ženy atd. V únoru 1947 zdůraznilo článek Čekáme vzácné hosty, jímž autorka Milada Horáková vítala delegátky Mezinárodní demokratické federace žen. Rudé právo také nikdy nezapomnělo zvýraznit rubriky o výživě, vaření, módě a rady pro domácnost, jak to měly ve zvyku předválečné ženské časopisy s nákladem 400 000 výtisků. Vlasta si pro začátek vytkla cíl 100 000 exemplářů.

„Vlasta se stává vsutku listem, který chce sloužit všem čl. ženám. Živě řeší nejrůznější časové problémy, které se naléhavě dotýkají dnešních žen,“ chválí si v únoru 1947 Rudé právo, tehdy jediný deník evropského formátu. Také komunistky měly eminentní zájem na tom, aby list působil politicky neutrálně. Byla to taktika, která v nejbližší budoucnosti přinese své ovoce.

Ano, Milada Horáková byla totalitním režimem zavražděna. Avšak z úvodníku, který napsala tři a půl roku předtím do prvního čísla Vlasty, nelze předkládat veřejnosti, že časopis vymyslela, založila, a dokonce mu šéfovala. To vše bez žurnalistických zkušeností? Vždyť za první republiky psala jen o paragrafech rodinného práva do skromného časopisu (vizáží spíše věstníku) Ženské národní rady. Sama se v úvodníku nezmiňuje ani o tom, že časopis založila Rada československých žen. Jen píše, že časopis bude tomuto spolku sloužit.

Vlasta se měla čile k životu. Probírala všední starosti žen, módu, bydlení, pracovní a životní podmínky žen a vedla diskuse se čtenářkami, i když reportáže a komentáře byly podbarvené jedinou povolenou ideologií. O to větší práce a přemýšlení padalo na redaktorky. Napsat, co bylo nutné, ale nezadat si. Postupně si Vlasta získala pověst dámy, která má všech pět P: **pomůže, poradí, poučí, potěší, pohladí.**

Během čtyřiceti totalitních let se na začátky Vlasty nevzpomínalo, zato v post sametových dobách se k nim kdekdo vrací. Jsou spojeny se jménem Milady Horákové, to přece nutno zdůrazňovat! Za tím účelem se historie přibarvuje a přibarvuje a opisuje a opisuje.

Tento článek čerpá z rozhovorů se zakladatelkami časopisu Vlasta, které se uskutečnily na přelomu 70. a 80. let 20. století, dále z Rady žen 1945-1946, z Vlasty 1947 a z Rudého práva 1946 a 1947.

Zdroj:

<https://www.femistory.cz/vlasta-casopis-zacatek-1947/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vlasta_%28%C4%8Dasopis%29

<https://www.facebook.com/RetroVlasta/>

Recepty

Jak využít fialky v kuchyni

V předchozí rubrice bylinkopedie jsme se již zmínili o léčivých účincích fialek. Teď ještě podíváme na to, jak je lze využít i v kuchyni. Víte, že jsou vhodné i ke zdobení dezertů a různých sladkých zákusků?

Krásné malé kvítky můžeme v malém množství používat ke zdobení především ve sladké kuchyni, ale stačí vždy jen několik květů, netrháme ani nekonzumujeme větší množství fialek. Fialové kvítky violky vonné lze kombinovat s květy její příbuzné, violky trojbarevné (macešky).

- Z krásně zbarvených a jemných květů můžete připravit sirup (med), který příjemně ochutí nápoje a lidové léčitelství ho doporučuje proti kašli.
- Čerstvě utržené květy se mohou používat ke zdobení moučníků, salátů a různých jídel. Vždy přidáme jen několik kvítků.
- Květy jsou pěkné jako ozdoba nápojů, jednoduše je po utržení necháme zmrazit zalité vodou v tvořítce na led (v kostkovači).
- Něžné kvítky naše babičky namáčely v rozšlehaném bílku, obalovaly v cukru a pak sušily. Kandované květy používaly ke zdobení moučníků.

Domácí fialkový sirup

Suroviny:

4-8 hrstí čerstvě natrhaných
fialek

½ - 1 kg cukru (nejlépe třtinový)

1 ks citrón

Postup:

Připravíme si čistou sklenici. Do ní vrstvíme vždy čerstvé fialky a třtinový cukr. Takto střídáme téměř až nahoru. V tu chvíli přidáme šťávu z citronu (máme-li bio citron, můžeme ho pokrájet na kolečka a použít i s kůrou) a na závěr zakončíme poslední vrstvou cukru, aby sklenice byla plná. Sklenici dobře uzavřeme a dáme na slunné místo. Každý den sirupem zatřeseeme. Z fialek se začne postupně uvolňovat šťáva a cukr se bude rozpouštět. Celková doba výroby sirupu potrvá asi 2 měsíce. Poté fialky přecedíme (a vymačkáme) přes plátno a slitý sirup dáme do ledničky.

Hotový sirup používáme buď k výrobě limonády, nebo při potížích s kašlem – a to 3 x denně 1 lžičku (pro děti) až 1 lžící (pro dospělé).

Zdroj: <https://www.toprecepty.cz/tipy-triky/fialky-oblibene-bylinkove-recepty/>

<https://www.coopclub.cz/recepty/sirup-z-fialek-zastudena/>

Na závěr malá zkouška

1. Který nástroj nás doprovázel při koledování u vánočního stromečku?
a) klavír b) příčná flétna c) kytara
2. Jak jsme oslavili mezinárodní den žen?
a) koncertem b) vystoupením dechovky c) recitací
3. Co klienti vyráběli v březnu s dětmi z MŠ Stará Ves?
a) narcis b) růži c) sněženku
4. Jaké hody ve v Domově konaly v březnu?
a) zvěřinové b) borůvkové c) zabijačkové
5. Jaké téma měl letošní ples v Domově pro seniory?
a) country bál b) kloboukový bál c) myslivecký ples
6. Co jste hledali v mozkohrátkách?
a) zvířata b) rostliny c) kraslice
7. Jak se jmenují jezdci na koních v Jízdě kolem osení?
a) oseníci b) chachaři c) rajtaři
8. Ve které vesnici každoročně probíhá Jízda kolem osení?
a) Bílov b) Lukavec c) Lubojaty
9. Na které neduhy pomáhá fialka?
a) poruchy paměti b) kožní problémy c) močové problémy a kašel

10. Ve kterém roce byl založen časopis Vlasta?

- a) 1947 b) 1957 c) 1967

11. Co budete potřebovat na výrobu fialkového sirupu?

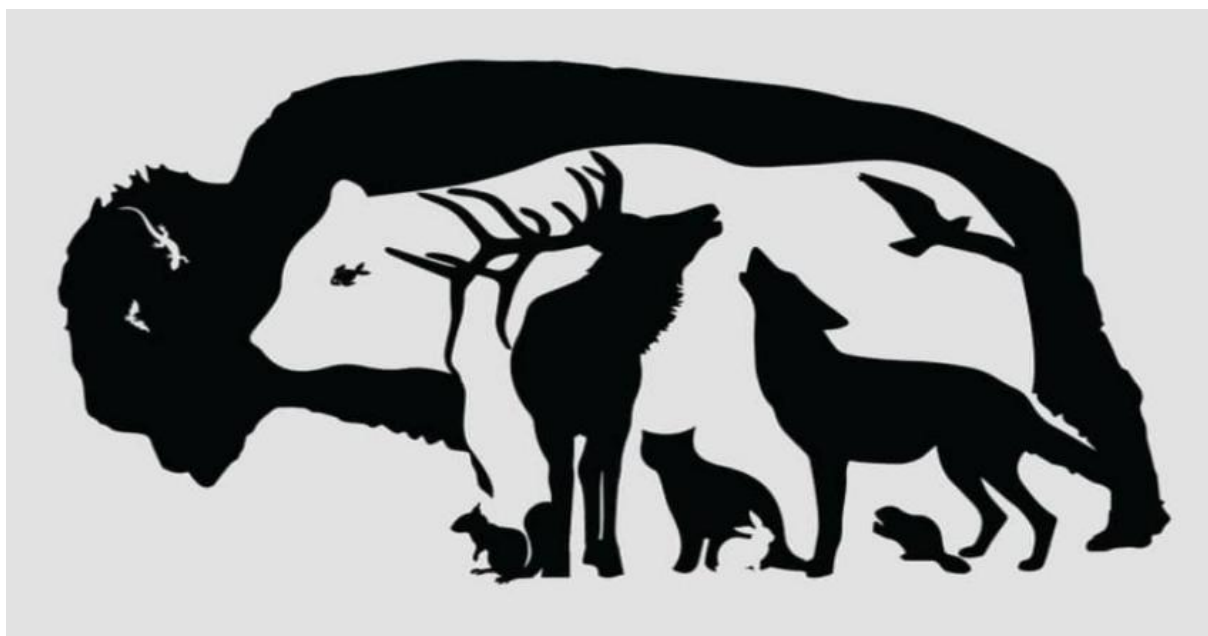
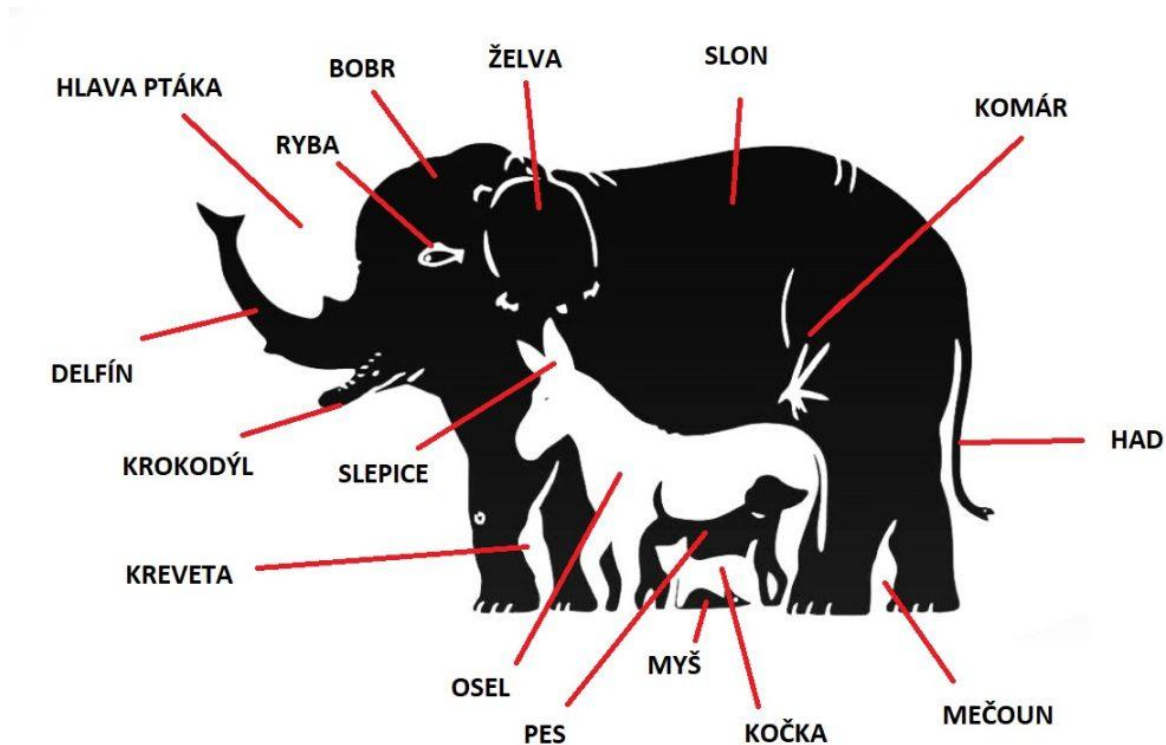
- a) med, fialky, alkohol b) fialky, cukr, citrón c) fialky, narcis, růže

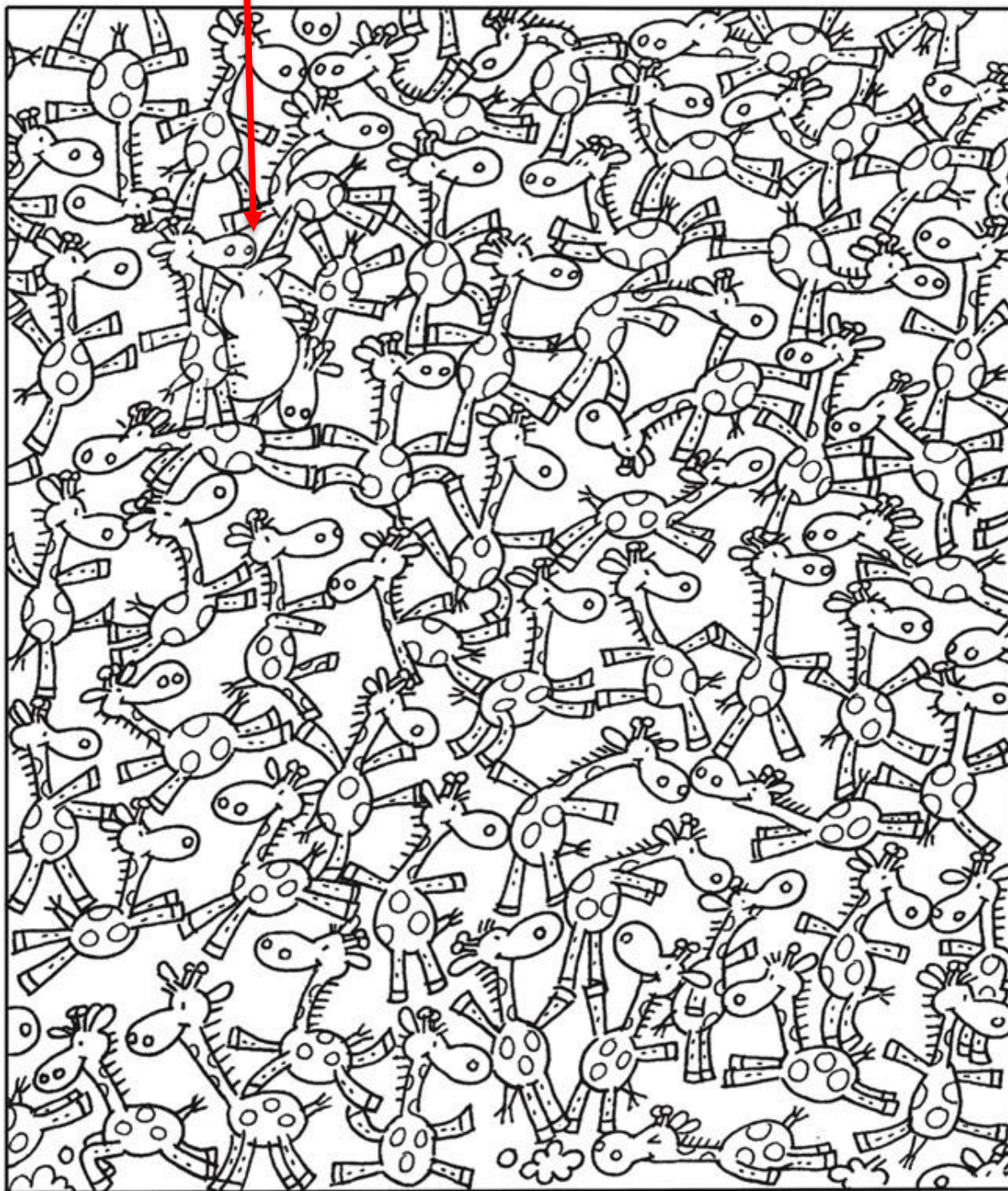
Zdroj obrázku: <https://www.muzeummb.cz/prednaska-jak-si-zlepsit-pamet/>

Správné odpovědi

Mozkohrátky:

Buvol, medvěd, jelen, pták, vlk, kočka, veverka, králík, bobr, ryba, ještěrka, netopýr, velryba, korela.

Malá zkouška na závěr:

1b, 2c, 3a, 4c, 5b, 6a, 7c, 8b, 9c, 10a, 11b.

Vzpomínáme

*„Až tady nebudu, zmizí jak sen,
co jsem si ponechal pro sebe jen.
Až tady nebudu, žít bude dál
v druhých, co jsem jim v životě dal.“*

Ludmila Richtárová

Zdroj obrázku: <https://vaclavgraf.cz/galerie/smutecni-oznameni>

Šéfredaktor

Bc. Vlasta Szotkowská

Redakční tým

Mgr. Pavla Hennigová, Bc. Soňa Petruláková

www.dsbilovec.cz

Zdroj: <https://dikobraz.cz/jaro>